

Influensavaksine og helsepersonell i en tannlegepraksis:

Hvorfor kan ikke tannleger sette influensavaksine på eget helsepersonell?

 **MARIA KAROLINE SKOGLUND
ELLEN CHRISTINE VIGEN**

Hvorfor kan personell på et apotek sette influensavaksine og ikke en tannlege som har en omfattende utdannelse innen klinisk anvendelse av legemidler inkludert oppfølging av uventede legemiddelreaksjoner?

Tannlegenes grunnutdanning inneholder omfattende utdanning i farmakologi og farmakoterapi som inneholder de samme hovedtrekk som innen medisin. Studiet introduserer også de kommende tannleger til klinisk anvendelse av en rekke legemidler som er nødvendige i en tannlegepraksis inkludert administrasjon av legemidler som kan injiseres (f.eks. lokalanestesi og glukokortikoider), og ikke minst hvordan en skal forholde seg aktivt dersom pasienten opplever allergiske reaksjoner inkludert anafylaksi. Helsepersonelloven pålegger helsepersonell å sikre at personer i akutt fare skal få behandling så fort som mulig. ⁽¹⁾ Tannleger og annet odontologisk helsepersonell har derfor rutinemessig kursing i førstehjelp som inkluderer hjerte-lungeredning og eventuelt bruk av hjertestarter. Dette betyr at spesielt tannleger, men også annet odontologisk helsepersonell har en forholdsvis god trening i å håndtere akutte tilfeller i en tannlegepraksis.

Årlig utsettes befolkningen for en influensaepidemi som i varierende grad forårsaker sykdomsfravær. Influensavaksine er det viktigste tiltaket for å unngå alvorlig sykdom. I en tannlegepraksis er hjelpeperso-

nell nødvendig for å opprettholde en normal virksomhet. Det er av stor viktighet for virksomheten at helsepersonell i en tannlegepraksis får gjennomført vaksinasjon. Lovverket har åpnet opp for at personell på apotek kan gjennomføre vaksinasjon av enkeltindivider ved siden av legekontorer. Av praktiske årsaker kan det være vanskelig å få gjennomført dette i en tannlegepraksis på en effektiv måte. Det vil derfor være svært fordelaktig at vaksinasjonen kan gjennomføres lokalt på tannlegekontoret hvor det er legemidler som kan være nødvendig ved en allergisk reaksjon og utstyr til hjerte-lungeredning er til stede.

Spørsmålet en kan stille seg er derfor: Hvorfor kan personell på et apotek sette influensavaksine og ikke en tannlege som har en omfattende utdannelse innen klinisk anvendelse av legemidler inkludert oppfølging av uventede legemiddelreaksjoner?

På Helsedirektoratets hjemmeside med oversikt over avgjørelser om tannlegers rekvireringsrett av legemidler basert på henvendelser om tvilstilfeller står det at influensavaksine ikke kan rekvireres. Denne siden er en liste over avgjørelser om rekvireringsrett for spesifikke legemidler antagelig

basert på spørsmål fra apoteket om avgjørelse i forbindelse med en resept innlevert av en tannlege. På denne listen står at influensa vaksine ikke kan rekvireres av tannlege.⁽²⁾

I «Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek» §2-2 Tannlegers rett til rekvirering står det «Tannlege med norsk autorisasjon eller lisens har, med de begrensninger som er gitt, rett til å rekvirere de legemidler som er nødvendige for utøvelse av tannlegevirksomheten.»⁽³⁾ FHI anbefaler helsepersonell og andre ansatte som har pasientkontakt om å ta årlig influensavaksine.⁽⁴⁾ Dersom alle som jobber i en tannklinik bør ta denne vaksinen, vil ikke det anses som å gå under «nødvendig for utøvelse av tannlegevirksomheten» å sette denne vaksinen på odontologisk personell i en tannlegepraksis? Det dreier seg da overhodet ikke om salg av vaksine i en tannlegepraksis eller å sette vaksine på tannlegepasienter.

Tradisjonelt har influensavaksine stort sett blitt satt på pasienter av annet helsepersonell enn leger ved delegering når pasienten kom til et legekontor. I 2020 ble det tillatt å sette influensavaksine på apotek. I FHIs vaksinasjonsveileder for helsepersonell står det at «Provisorfarmasøyter og reseptfarmasøyter i apotek kan rekvirere bestemte vaksiner mot sesonginfluensa som skal administreres i apoteket».⁽⁵⁾ Farmasøyter fikk også midlertidig rett til rekvirering av vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19. Det inngår ikke i læreplanen eller undervisning på universitet for farmasistudent administrering av legemidler som vaksiner (personlig meddelelse). Denne kunnskapen er noe hver enkelt ferdigutdannet farmasøyt, både provisorfarmasøyter (master) og reseptfarmasøyter (bachelor) kan tilegne seg ved etterutdanningskurs.

Ved søk på Internett om etterutdanningskurs for vaksinasjon, finnes et vaksinasjonskurs i regi av Røde Kors. Røde Kors som har en meget god kompetanse og massiv erfaring i livreddende teknikker samt akuttmedisin beskriver vaksinasjonskurset slik: «Kurset inneholder praktiske øvelser i ulike treningsscenarier med opptrekk av vaksine, praktisk vaksinerings trening, bruk av EpiPen® og HLR på treningsdukke. Lær deg å vaksinere riktig samt gjenkjenne de viktige symptomene på anafylaksi og iverksetting av livreddende tiltak. Alt dette for å gi vaksinatører gode holdninger når man vaksinere og ikke minst handlingsberedskap og handlingskompetanse før en eventuell nødssituasjon». Kurset passer for: Vaksinatører i apotek, kommunehelsetjenesten og bedriftshelsetjenesten. Personer som ønsker å lære seg det meste innenfor praktisk vaksinerings og hvordan man gjenkjenner allergiske reaksjoner. Deg som ikke er vaksinatør enda,

Vårt mål er premium behandling, og godt samarbeid med henvisere

Vi er en spesialistklinik som tilbyr:

- Oralkirurgi og oral medisin
- Implantatkirurgi
- Implantatprotetikk
- CT og CBCT
- Intravenøs sedasjon

Vi har nå økt kapasitet, og kan tilby kort ventetid. Våre spesialister tar imot henvisninger for behandling eller vurdering og utredning, og diskuterer gjerne kasus med deg som henviser.

Du finner oss sentralt på Majorstuen. Velkommen!

Spesialister oral kirurgi og oral medisin

Dagfinn Nilsen
Johanna Berstad
Erik Bie
Hauk Øyri

Spesialist i oral protetikk

Dr.odont Jørn Aas

Anestesilege

Dr. Odd Wathne

Her finner du oss:
Sørkedalsveien 10 A, 0369 Oslo
post@oralkirurgisk.no
23 19 61 90

ORALKIRURGISK KLINIKK

En del av ORIS DENTAL

men ønsker å få nødvendig kompetanse på dette området.⁽⁶⁾ Etter dette kurset på 3 timer har kursdeltagerne kompetanse til å sette influensavaksiner. Gjennom en femårig grunnutdanning har tannleger hatt omfattende undervisning i farmakologi, farmakoterapi og behandlet pasienter i timevis.

Dette innlegget må ikke misforståes slik at en nedsnakker farmasøytens eller de apotekansattes gode faglige kompetanse eller det gode forholdet som eksisterer mellom apotek og tannlegepraksiser. Heller ikke at de i prinsippet kan sette influensavaksiner. Derimot er det meget vanskelig å forstå at tannleger ikke skal kunne sette en influensavaksine på sitt odontologiske personell i praksis, når andre kan ta et tre timer langt kurs for så å vaksinere hundrevis av privatpersoner.

Influensavaksine er forbundet med forholdsvis få og lite alvorlige bivirkninger sett i forhold til omfanget av vaksiner. I perioden 2012 til 2017 ble det i Norge distribuert i underkant av 2,5 millioner doser sesonginfluensavaksine, og i samme periode

ble det meldt 130 bivirkninger etter sesonginfluensavaksinasjon. 28 av de meldte bivirkningene ble kategorisert som alvorlige. Flertallet av disse var allerede kjente bivirkninger, som allergiske reaksjoner. De resterende ble vurdert til å ikke ha noen sammenheng med vaksinen, da de sannsynligvis ble forårsaket av andre faktorer.⁽⁷⁾ Det foreligger meget god informasjon om mulige kontraindikasjoner for influensavaksinerings⁽⁷⁾ og en tannlege med sin erfaring med medisinsk anamneseoptak hos pasienter vil ha minst like stor mulighet for å avdekke kontraindikasjoner for vaksinerings som annet helsepersonell.

Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) §4a omfatter kompetansekrav for kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandling.

⁽⁸⁾ Det sies at injeksjoner kun kan utføres av helsepersonell. Så vidt vi vet, går yrkesgruppen tannleger under definisjonen helsepersonell.

Hva er da den faglige begrunnelsen for at tannleger ikke kan få sette influensavaksiner på odontologisk personell i en tannlegepraksis?

REFERANSER

1. Helsedirektoratet, Helsepersonelloven <<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/helsepersonelloven-med-kommentarer/krav-til-helsepersonells-yrkesutovelse/-7.oyeblikkelig-hjelp>> [Lesedato: 20.03.2023]
2. Helsedirektoratet, Tannlegers rekvireringsrett av reseptpliktige legemidler <<https://www.helsedirektoratet.no/tema/legemidler/rekvirering-av-legemidler/tannlegers-rekvireringsrett-av-reseptpliktige-legemidler>> [Lesedato: 20.03.2023]
3. Helse- og omsorgsdepartementet, 1998. «Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek» <https://lovdata.no/dokument/SFO/forskrift/1998-04-27-455/KAPITTEL_2#%C2%A72-5> [Lesedato: 20.03.2023]
4. Folkehelseinstituttet <<https://www.fhi.no/sv/influensa/influensavaksine/influensavaksine-helsepersonell/>> [Lesedato: 20.03.2023]
5. Folkehelseinstituttet, vaksinasjonsveilederen <<https://www.fhi.no/nettpub/vaksinasjonsveilederen-for-helsepersonell/vaksinasjon/lover-og-regler-ved-vaksinasjon/>> [Lesedato: 20.03.2023]
6. Røde kors Helsehjelp <<https://www.rodekorsforstehjelp.no/produkter/kurs/vaksinasjonskurs/vaksinasjonskurs-3-timer/>> [Lesedato: 20.03.2023]
7. Folkehelseinstituttet, vaksinasjonsveilederen <<https://www.fhi.no/nettpub/vaksinasjonsveilederen-for-helsepersonell/kunnskapsgrunnlag/sikkerhet-vedbruk-av-influensavaksine/>> [20.03.2023]
8. Lovdata, Lov om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64#KAPITTEL_2> [Lesedato: 20.03.2023]

Har du lastet ned Tidende-appen?

Du finner den der du laster ned apper – navnet er Tannlegetidende